

การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Perception on rights of injured person in criminal case
of undergraduate students, North Bangkok Universityสมศักดิ์ อัจฉิกุล (Somsak Atchikul)¹ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (Sanit Sirivisitkul)²

Received: September 29, 2022

Revised: November 20, 2022

Accepted: November 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 378 ตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 42.37 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ชั้นปี และคณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การรับรู้, ผู้เสียหายในคดีอาญา, สิทธิ

¹ อาจารย์ประจำ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Lecturer, Department of Law,

Political Science Faculty, North Bangkok University

² อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Lecturer, Department of Public Administration,

Political Science Faculty, North Bangkok University

Abstract

This research aimed to study demographic characteristics that affect the perception on rights of injured person in criminal case of undergraduate students, North Bangkok University. The samples in this study were 378 persons by multi-stage sampling, using a checklist questionnaire as a tool to collect data. The statistics used in this study were frequency, percentage and Chi-square - test. The result found that level of perception on the rights of victims in criminal cases among undergraduate students at North Bangkok University has a low proportion, accounting for 42.37%. The hypothesis testing revealed that age, grade, and faculty were related to the perception on victims' rights in criminal cases among undergraduate students, North Bangkok University statistically significance at .01 level.

Keywords: Perception, Injured person in criminal case, Rights

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการยุติธรรมด้านกฎหมายมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก รัฐจึงมีหน้าที่ในการสร้างความเป็นธรรมอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับการดูแลจากรัฐ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากจนหรือผู้ด้อยโอกาสควรได้รับการดูแลเพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงยั่งยืนด้วยปัจจัยที่ใช้ดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานอย่างพอเพียง (จิตภา พรยิ่ง และ ธิญาภัทร์ ณ สงขลา, 2564)

การเข้าถึงความยุติธรรมไม่ได้เป็นการให้หลักประกันว่า ผลลัพธ์ของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะสำเร็จเสมอไป แต่หมายถึงการที่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยที่ผลลัพธ์อาจไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังทุกครั้งไป และการที่จะได้ผลลัพธ์ที่ยุติธรรมนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือระบบที่มีความยุติธรรมและความโปร่งใส ความมั่นใจในระบบความยุติธรรมจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในผลลัพธ์ที่ออกมาด้วย นอกจากนี้การเข้าถึงความยุติธรรมยังเป็นมากกว่าการพัฒนาให้ประชาชนสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลหรือการจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา การเข้าถึงความยุติธรรมเป็นเรื่องของความสามารถของประชาชนในการแสวงหาความยุติธรรมและได้รับการเยียวยาจากความไม่ยุติธรรม การไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เกิดความเกรงกลัวต่อระบบยุติธรรม มองเห็นระบบเป็นเรื่องไกลตัว หรือไม่สามรถเข้าสู่ระบบได้ รวมถึงเมื่อประชาชนไม่สามารถเข้าถึงระบบความยุติธรรมได้เนื่องจากปัญหาค่าใช้จ่าย ปัญหาการไม่มีทนายความช่วยเหลือ ปัญหาการขาดข้อมูลในเรื่องสิทธิต่างๆ ของตนเอง หรือปัญหาของระบบที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการเข้าถึงความยุติธรรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การรับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมาย การได้รับคำปรึกษาและความช่วยเหลือทางกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งโดยสรุปแล้ว แนวคิดของการเข้าถึงความยุติธรรม ประกอบด้วยสองส่วนที่สำคัญคือ 1) ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของตนเอง และ 2) ประชาชนต้องสามารถเข้าถึงและเกิดความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินเรื่องความยุติธรรม และการได้รับการเยียวยาจากการถูกละเมิดสิทธิได้อย่างทั่วถึงและแท้จริง (ประพิน นุชเปี่ยม, 2564)

การสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รู้สิทธิหน้าที่ มีความเข้าใจ สามารถใช้สิทธิทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมไปถึงปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะนำมาซึ่งวัฒนธรรมแห่งการเคารพกฎหมาย (Culture of lawfulness) นอกจากนี้ยังรวมถึง

การจัดการความรู้ การวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและลดการกระทำผิดซ้ำ เพื่อนำมาสู่การสร้างสังคมที่ปลอดภัยและมีความสุข ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัญหาสำคัญของกระบวนการยุติธรรม คือ การขาดการรับรู้ ซึ่งหากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิดังกล่าวแล้วก็ไม่อาจดำเนินการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา และความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ในการขุดเกลาคความรู้ออกมาให้เยาวชนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมในการออกไปรับใช้สังคมได้ การรับรู้ของประชาชนโดยทั่วไป นักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ควรจะมีสิทธิของตนเอง กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีนับว่าเป็นเยาวชนที่เตรียมพร้อมจะเป็นพลเมืองของประเทศนั้น ควรจะรับรู้ในสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา นอกจากจะเป็นการปกป้องสิทธิของตนเองแล้วยังเป็นกลุ่มคนที่จะให้ความรู้กับกลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคมได้ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จึงนับว่าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีความน่าสนใจในการศึกษาว่า กลุ่มคนดังกล่าวได้มีการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาต่อคนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 45,016 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 กันยายน 2565)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 400 คน โดยการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มประชากรจากนักศึกษา 6 คณะ และทำการสุ่มแต่ละคณะแบบบังเอิญ จำนวน 400 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.50

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหาย ทั้งนี้สิทธิของผู้เสียหายตามกฎหมายประกอบด้วย

1. สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์
2. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา
3. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา
4. สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ
5. สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว
6. สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้
7. สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรือโดยอ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญา
8. สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ
9. ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้
10. สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว

11. สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ อายุ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 รวมทั้งสิ้น 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้ (Perception) หมายถึง การตีความหมายจากสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้า โดยสมอง และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของมนุษย์ทำให้เกิดความจำ ความคิด หรือการเรียนรู้ เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เกิดการตอบสนองในรูปแบบของการกระทำหรือความนึกคิด

ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทน เช่น ผู้แทนนิติบุคคล ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ เป็นต้น

สิทธิ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้บุคคลมีสิทธิ

การรับรู้สิทธิของผู้เสียหาย หมายถึง การรับรู้ในอำนาจที่กฎหมายรับรองให้ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิทางกฎหมายในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

ทบทวนวรรณกรรม

มีนักวิชาการที่ได้สรุปความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ในมิติที่หลากหลาย แต่มีความคล้ายคลึงกันที่สำคัญ เช่น

การรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ ข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมองข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่าง ๆ เช่น ความ

ร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละชนิด จะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับรู้แสง หูรับรู้เสียง ผิวหนัง รับอุณหภูมิ สัมผัส ฯลฯ ข้อมูลเร้าอวัยวะรับความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาทเดินทางสู่สมองจะเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน นั่นคือ การรับรู้จึงเป็นขบวนการรับรู้ (อุบลวรรณ ภวากานันท์, 2554)

การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเห็นซึ่งเกิดขึ้นจาก การตีความ การสัมผัสของร่างกายกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเร้า โดยการใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการให้ ความหมายแห่งการสัมผัสนั้น ๆ (พีร์ พวงมะลิศ, 2560)

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการประมวล และตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ รอบตัวเราที่ได้จากการรับรู้ ซึ่งการรับรู้ของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางจิตวิทยาบางตัว ได้แก่ การเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ โดยปัจจัยเหล่านี้จะเข้ามา มีบทบาทร่วมกับการรับรู้ (นิรมล ศิริหล้า, 2555)

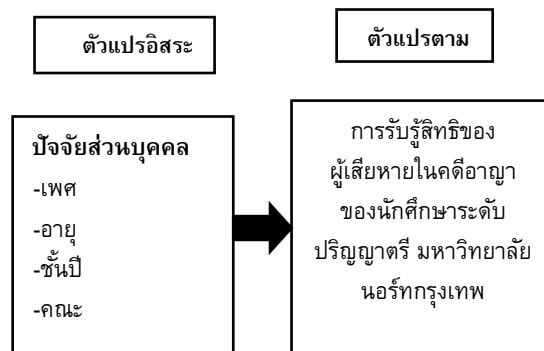
การรับรู้ เป็นขั้นตอนแรกของการมีพฤติกรรม แต่การรับรู้ เป็นเพียงตัวแปรตัวหนึ่งเท่านั้น ในการเกิดพฤติกรรม ยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายที่มีส่วนในการเกิด พฤติกรรม เช่น เจตคติ บทบาท และความคาดหวัง ในบทบาท แรงจูงใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การรับรู้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมในแง่ที่ว่า ถ้าบุคคลรับรู้ถูกต้องแม่นยำ การแสดงพฤติกรรมก็จะออกไปในรูปหนึ่ง ถ้าบุคคลรับรู้อย่างไม่ถูกต้องแม่นยำ จะทำให้การแสดงพฤติกรรมจะออกมาในอีกรูปแบบหนึ่ง นั่นคือ การรับรู้มีส่วนทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน จากความหมายของการรับรู้ที่บุคคลต่าง ๆ ได้ให้ไว้อย่างหลากหลายนั้น (ชิตชนก ทองไทย, 2556)

สรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การตีความหมายจากสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้า โดยสมอง และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของมนุษย์ทำให้เกิดความจำ ความคิด หรือการเรียนรู้เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกจากประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ทำให้เกิดการตอบสนองในรูปแบบของการกระทำ หรือความนึกคิด

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพประกอบ 1 การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นจากสิทธิของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญแบ่งออกเป็น 11 ประเด็นหลัก ตามขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัยข้างต้น (กระทรวงยุติธรรม สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2547)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูล เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้แบ่ง

แบบสอบถามออกเป็น 11 ประเด็นหลัก มีคำตอบให้เลือก 2 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง รับรู้

ระดับ 0 หมายถึง ไม่รับรู้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสำรวจ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านภาษาและด้านกฎหมายจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ได้ค่า IOC เท่ากับ .85

การแปลผลระดับการรับรู้

พิจารณาตามการแบ่งระดับการรับรู้โดยใช้เกณฑ์ของ Bloom (1975) แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนรวมเท่ากับ 100 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ดีมาก

คะแนนรวมเท่ากับ 80 - 99 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ดี

คะแนนรวมเท่ากับ 60 - 79 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ปานกลาง

คะแนนรวมน้อยกว่า 60 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (Chi square-test = χ^2) ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.1 อายุมากกว่า 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 33.6 และศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.6

ประเด็นที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหาย ตาราง 1 การรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหาย

ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิ	ระดับการรับรู้	
	รู้	ไม่รู้
1. สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์	42.90	57.10
2. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา	38.10	61.90
3. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่ง	42.30	57.70
4. สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ	40.50	59.50
5. สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว	36.00	64.00
6. สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้	38.60	64.00
7. สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยาน)	44.40	55.60
8. สิทธิให้จัดหาล่าม หรือล่ามภาษามือ	45.20	54.80
9. ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ อุทธรณ์หรือฎีกาได้	45.20	54.80
10. สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน	42.10	57.90
11. สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย	50.80	49.20
รวมค่าเฉลี่ย	42.37	57.63

จากตาราง 1 พบว่าโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหายอยู่ในระดับต่ำ คือ มีผู้รับรู้เพียงร้อยละ 42.37 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามประเด็นสิทธิของ

ผู้เสียหายตามกฎหมาย ใน 11 ประเด็น มีการรับรู้ในระดับต่ำ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นสิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีระดับการรับรู้มากกว่าร้อยละ 50 (รู้ ร้อยละ 50.80 ไม่รู้ ร้อยละ 49.20) สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ (รู้ ร้อยละ 45.20 ไม่รู้ ร้อยละ 54.80) ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ (รู้ ร้อยละ 45.20 ไม่รู้ ร้อยละ 54.80) สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 44.40 ไม่รู้ ร้อยละ 55.60) สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์ (รู้ ร้อยละ 42.90 ไม่รู้ ร้อยละ 57.10) สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 42.30 ไม่รู้ ร้อยละ 57.70) สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว (รู้ ร้อยละ 42.10 ไม่รู้ ร้อยละ 57.90) สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ (รู้ ร้อยละ 40.50 ไม่รู้ ร้อยละ 59.50) สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ (รู้ ร้อยละ 38.60 ไม่รู้ ร้อยละ 61.40) สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 38.10 ไม่รู้ ร้อยละ 61.90) ส่วนประเด็นที่มีระดับการรู้ที่น้อยที่สุดคือ สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว (รู้ ร้อยละ 36.00 ไม่รู้ ร้อยละ 64.00)

ประเด็นที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. เพศ

1) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์ ($\chi^2 = 1.823$, df. = 1, Sig. = .177)

2) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา ($\chi^2 = 4.846$, df. = 1, Sig. = .028)

3) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ($\chi^2 = 3.934$, df. = 1, Sig. = .047)

4) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 3.986$, df. = 1, Sig. = .046)

5) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว ($\chi^2 = 1.823$, df. = 1, Sig. = .177)

6) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ($\chi^2 = 3.561$, df. = 1, Sig. = .059)

7) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 9.844$, df. = 1, Sig. = .002)

8) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 12.182$, df. = 1, Sig. = .000)

9) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 12.182$, df. = 1, Sig. = .000)

10) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 60.216$, df. = 1, Sig. = .000)

11) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิสิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ($\chi^2 = 2.294$, df. = 1, Sig. = .130)

2. อายุ

1) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 141.745$, df. = 3, Sig. = .000)

2) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2=29.012$, df. = 3, Sig. = .000)

3) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2=21.682$, df. = 3, Sig. = .000)

4) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 19.574$, df. = 3, Sig. = .000)

5) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 40.362$, df. = 3, Sig. = .000)

6) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 56.861$, df. = 3, Sig. = .000)

7) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อม อาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 9.844$, df. = 3, Sig. = .000)

8) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 35.132$, df. = 3, Sig. = .000)

9) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 28.562$, df. = 3, Sig. = .000)

10) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 29.772$, df. = 3, Sig. = .000)

11) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2= 48.389$, df. = 3, Sig. = .000)

3. ชั้นปี

1) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 179.843$, df. = 3, Sig. = .000)

2) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 86.868$, df. = 3, Sig. = .000)

3) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 58.061$, df. = 3, Sig. = .000)

4) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 36.456$, df. = 3, Sig. = .000)

5) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 40.362$, df. = 3, Sig. = .000)

6) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 66.667$, df. = 3, Sig. = .000)

7) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อม อาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 59.894$, df. = 3, Sig. = .000)

8) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามืออย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 48.634$, df. = 3, Sig. =.000)

9) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 72.069$, df. = 3, Sig. = .000)

10) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 135.512$, df. = 3, Sig. =.000)

11) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 99.883$, df. = 3, Sig. =.000)

4. คณะ

1) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 92.914$, df. = 6, Sig. = .000)

2) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 29.077$, df. = 6, Sig. =.000)

3) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 18.770$, df. = 6, Sig. =.000)

4) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 36.456$, df. = 6, Sig. =.000)

5) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 8.990$, df. = 6, Sig. = .000)

6) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 37.682$, df. = 6, Sig. =.000)

7) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 75.228$, df. = 6, Sig. = .000)

8) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 70.129$, df. = 6, Sig. = .000)

9) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 34.809$, df. = 6, Sig. = .000)

10) คณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 90.991$, df. = 6, Sig. =.000)

11) สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\chi^2 = 116.156$, df. = 6, Sig. =.000)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะความสนใจในสิทธิดังกล่าวของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นมีอยู่น้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์ณภัท สิงห์สุวรรณ, กุลปราณี ศรีไย และ อติศร กุลวิทิต (2557) ที่ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและพอใช้เท่านั้น และไม่พบการรับรู้ในระดับดีมาก เช่น สามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้ สามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเองตลอดจนยังไม่สามารถถอนฟ้องหรือใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ นอกจากปัญหาการรับรู้ในรายละเอียดของข้อกฎหมายแล้ว ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนในตัวกฎหมายด้วย เช่น การศึกษาของ ศิริเพ็ญ จันทน์นิยม (2564) เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาครชุต พบว่า ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติอาครชุต พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ก็ยังมีการเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบและการบังคับใช้อย่างชัดเจนทั้งที่ในบางกรณีผู้เสียหายได้รับความเสียหายทั้งร่างกายและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความเสียหายทางอาญาเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา เพราะว่าโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมักจะมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญามักจะมองเป็นเรื่องไกลตัว ความสนใจจึงมีน้อย ดังนั้น ระดับการรับรู้จึงไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา ฉัตรแก้ว และโชติ บติรัฐ (2564) ที่ศึกษาการรับรู้สิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

2. เพศ เพศที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้สิทธิทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างก็มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่จะจะไม่สนใจในเรื่องไกลตัวและจะสนใจเฉพาะเรื่องใกล้ตัวเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีร์ พวงมะลิ (2560)

3. อายุที่ต่างกัน ทำให้การรับรู้ต่อสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากระดับอายุที่แตกต่างกันของนักศึกษาทำให้ระดับการเรียนรู้ในเนื้อหาในหลักสูตรมีความแตกต่างกันอีกทั้งทำให้ระดับการเรียนรู้อื่นเนื่องมาจากประสบการณ์ใน

ชีวิตนั้นมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีร์ พวงมะลิ (2560) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จากผลการวิจัยพบว่าอายุที่ต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอยแตกต่างกัน

4. คณะที่ศึกษาและชั้นปีแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแต่ละคณะต่างมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากกระบวนการจัดเวลาในวิชาชีพ ทั้งนี้ เพราะการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาในระดับความชำนาญในวิชาชีพ และยังมีระดับชั้นปีที่สูงขึ้นก็จะแสดงอัตลักษณ์ในวิชาชีพที่สูงกว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของแพรวพรรณ โสมาศรี (2556) ที่ศึกษาการใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 หน่วยงานและองค์กรที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากกฎหมายควรตระหนักถึงความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ควรกระจายความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง เพราะยังมีคนไทยจำนวนมากที่ยังมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาน้อยอยู่ โดยเฉพาะการขยายความรู้ไปยังสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี

1.2 ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากมาตรการทางกฎหมายลดลง เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาให้มากขึ้น ทั้งในรูปของเอกสารและผ่านสื่ออื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบการศึกษเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เท่านั้น ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษางานวิจัยในแบบ

ผสมผสาน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากคดีอาญา จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำความเข้าใจปัญหา และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักศึกษาว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด จะได้นำผลมาปรับปรุงรูปแบบการสร้างสรรค์สื่อใหม่ ๆ

2.2 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงขอเสนอให้มีการสำรวจกลุ่มคนในสังคมไทยกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาการรับรู้ของประชาชนในภาพรวม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงยุติธรรม สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2547). พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 / สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักงานกระทรวงฯ.

จิตภา พรยิ่ง และ ริญญญาภัทร์ ณ สงขลา. (2564) ความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 11(9), 71-89.

ชิตชนก ทองไทย. (2556). การรับรู้ และทัศนคติที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวชิยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิรมล ศิริหล้า. (2555). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษา. <https://www.gotoknow.org/posts>

ประพิน นุชเปี่ยม. (2564). การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา. เอกสารประกอบการสอน ชุติวิชา 41717 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพยานชั้นสูง หน่วยที่ 14, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.

ประเสริฐ กุลบุตรดี. (2557). ปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวชิยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิมพ์ณัช สิงห์สุวรรณ, กุลปรานี ศรีใย และ อติศร กุลวาทิต. (2557). การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พีร์ พวงมะลิ. (2560). ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยคดียุติโทษ, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

แพรวพรรณ โสมาศรี. (2556). การใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวชิยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริเพ็ญ จันทร์นิยม. (2564). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามสัญญาในความเสียหายต่อเนื่องอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของผู้ประกอบธุรกิจอาคารชุด. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(1), 165 - 173.

อัจฉรา ฉัตรแก้ว และ โชติ บดีรัฐ. (2564). การรับรู้สิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550: กรณีศึกษาในเขตจังหวัดพิจิตร. วารสารพัฒนาการเรียนรู้อย่างใหม่, 6(3), 181-192.

อุบลวรรณ ภวานันท์. (2554). ปัจจัยทางจิตวิทยาของความสำเร็จในการประกอบการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดย่อมการท่องเที่ยวและที่พัก : ความรู้และโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อการปลูกสร้างและพัฒนา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวชิยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bloom, B.S. (1975). *Taxonomy of education.*

David McKay Company, Inc.